

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Facilis Et Succincta S.S. Canonum Doctrina

Pirhing, Ehrenreich

Dilingæ, 1690

Sectio III. De iis, qui obligantur solvere decimas, & iis qui per privilegium sunt exempti.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61641](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61641)

SECTIO III.

De iis, qui obligantur solvere decimas, & ijs qui per privilegium sunt exempti.

§. I.

Quinam in genere teneantur solvere decimas?

Omnes fideles baptizatos, qui in spiritualibus subiecti sunt alicui parochio, à quo Sacramenta recipere debent, obligatos esse per se, & ex debito personali ad dandas decimas, nisi legitimo aliquo titulo sint immunes, communissima T. T. & CC. sententia docet, & probatur tum ex jure *c. transmissa 23. Et c. à nobis 24. h. t.* tum ex ratione, quòd decimæ solvantur in stipendium sustentationis pro spirituali cura à parochis & ministris Ecclesiæ præstanda; ex reali verò obligatione ad decimas solvendas obligantur, qui rem obnoxiam antea decimis de facto obtrinent, cujuscunq; status, conditionis, ordinis ac dignitatis sint, nisi legitime sint ab his dandis exempti, cum res, quæ de jure est decimabilis, cum hoc onere transeat ad quemcunq; transit. Et hinc quamvis Judæi & alij non baptizati, personali obligatione non teneantur ad solvendas decimas, cum non sint subiecti Ecclesiæ, & consequenter parochi v. g. eorum pastores non sint, obligari tamen possunt obligatione reali, vi illius scilicet rei, quæ prius, antequam ad eas pervenerit, decimas præbebat Ecclesiæ, & nunc in eorum est possessione *c. de terris 16. h. t. Et c. quanto 18. de usu-*

ris. si tamen dimittere talia prædia v. g. nolint prout ex citato c. de terris colligitur.

§. II.

Quinam in specie obligentur solvere decimas, vel non?

De clericis dubitatur 1. utrum etiam hi solvere decimas teneantur, cum de clericis dicatur, novum genus exacti-
onis esse, si clerici à clericis decimas exigant *c. novum genus. 2. h. t.* Respondetur tamen 1. Summum Pontificem per se, & ex debito personali non obligari posse ad solvendas decimas, cum nulli ordinario pastori in spiritualibus subsit, per accidens tamen fieri posse, ut etiam ille obligatione reali obligetur ad decimas dandas vi bonorū patrimonialium v. g. ad decimas dandas obligatorum prius quam ille fieret Pontifex; quod ipsum etiam de Episcopis, & Ecclesiarum rectoribus, ac parochis dici debet, non obligari scilicet eos ex debito personali ad decimas dandas, cum nullum jus aut consuetudo eos obliget, obligari verò nonnunquam ex debito reali, ratione bonorum suorum patrimonialium ad decimas solvendas jam prius obligatorum, cum ab hoc onere rebus imposito non eximat Episcopatus, aut parochi ratio. De illis verò clericis, qui non ministrant divina alijs fidelibus ex officio, satis quidem certum est, quòd ex redditibus suis, quos titulo beneficii, ut clerici, percipiunt, nullas alijs clericis decimas persolvant, quod solum volunt citata verba *c. novum*, & desumpta ex antiquo testamento de Levitis decimas non solventibus, paritas probat: de alijs verò proventibus titulo

A a a a a

rem-

temporali acquisitis, & quos obtinent, ut Laici, quod per se, & ex personali obligatione ad decimas solvendas tenentur illis pastoribus, à quibus Sacramenta, & divina percipiunt, ultima *c. c. Novum*; verba probant, ubi dicitur: *illi profecto Clerici, qui à Clericis spiritualium ministeriorum labores percipiunt, decimas eis debent*: & confirmat ratio, quia respectu honorum, & reddituum talium, temporali titulo acquiritorum, per accidens est, quod sit Clericus, ergo in his quoad solvendas decimas non attenditur ut Clericus, sed ut Laicus, qui à solvendis decimis exemptus non est.

Secundò dubitatur de religiosis, utrum hi teneantur ad præstandas decimas. *de jure communi* obligari illos ad decimas prædiales solvendas illi parochio, in cujus parochia eorum prædia sita sunt, nisi per speciale privilegium, vel contrariam consuetudinem ab hoc onere sint exempti, prout colligitur *ex c. 3. 4. c. 10. h. t. c. ex c. statuto 2. eodem in 6.* ita ut de jure antiquo, prout ex modò *c. 6. statuto* Diocesanorum etiam seu Episcoporum judicio se sistere debeant, si super decimis ab Ecclesiis Parochialibus conveniantur, nisi non tantùm quoad personas religiosas, sed etiam quoad res suas, & decimas à jurisdictione Episcopi exempti essent.

Tertiò dubitatur de pauperibus, utrum isti ad decimas præstandas sint obligati: cui dubio respondetur, si communi tantùm paupertate laborent, teneus quidem reditus habentes, sufficientes tamen ad pauperem suam Familiam sustentandam, etiam si detractæ fuerint decimæ, obligari illos ad dandas decimas,

ob generalia verba jurium; que de marum solutionem præscribunt: si ob rem extremâ necessitate laborent, ita gravi, ut solutis decimis non habent necessaria ad se suosque congruè sustentandos, non obligantur, ad meliorem fortunam proveniendam enim præceptum solvendi decimas Ecclesiasticum, & affirmativum, ut autem præcepta non semper obligent neque cum tanta difficultate, contra ter credibile non est, quòd Ecclesiasticum ad præstandas decimas hos tales obligare voluerit.

Quartò dubitatur, dominus prædialibus decimabilis, an colonus sive condudatus decimas dare debeat? *de jure communi* factæ locationis decimas vel ab hoc vel ab illo solvendas: si dominus conduxit operam coloni pro pensione parochiaria, ita ut omnes fructus ad dominum pertineant, tam omnes decimæ prædiales debet dominus solvere, ita omnes fructus ad eum perveniunt, verò ipsemet colonus conduxit operam pro pensione pecuniaria aut fructuaria ut singulis annis v. g. certas fructus scaphas solvere domino debet, debet ipse decimas ex fundo v. g. fructibus integras solvere *c. Non est. 22. c. 1. non sic 33. h. t.* vel si partem fructuum dominus accipiat, & colonus partem accipiat, debet uterque partem decimas solvere; *c. 2. d. m. 1. h. t.*

§. III.

An quis per privilegium possit
eximi ab obligatione solvendi decimas,
& per quem?

Papa potest quidem validè de potesta-
te absoluta præceptum sive obliga-
tionem solvendi decimas, quoad omnes
Christianos tollere, modò ministris
Ecclesiæ de congrua sustentatione pro-
visum sit, cum hæc obligatio, qua talis,
non ex jure divino, sed Ecclesiastico
proveniat: vix tamen videtur causa suf-
ficiens excogitari posse, hujus tam uni-
versalis abrogationis licitè faciendæ.
Quodd tamen per speciale privilegium
particulari personæ concessum, vel per
generale toti communitati alicui con-
cessum possit immunitas à decimis ob-
tineri, vel à Papa, vel à jure communi,
probat nimis manifestæ experientiæ,
cum talis relaxatio nec præjudicet aliis,
qui decimas solvere debent, nec con-
trarietur juri divino. Hanc autem ex-
emptionem non Episcopi, aut alii Præ-
lati inferiores concedere possunt, sed so-
lus Summus Pontifex, cum illi contra
jus commune disponere non possint,
possit autem hic.

§. IV.

Quanam privilegia exemptionis
à decimis sint concessa religiosis, vel
etiam Clericis, jure com-
muni?

De jure communi antiquo Monachi
seu religiosi, imò & Clerici regula-
res in communi viventes, sunt exempti
à solvendis decimis etiam prædialibus, ex
illis scilicet prædiis, quæ propriis mani-

bus seu laboribus, aut sumptibus ex-
colunt. Quod tamen commune & uni-
versale privilegium per jura posteriora
multum restrictum fuisse ex c. ex parte 10.
h. l. patet (ubi hæc exemptio, in quan-
tum religiosos omnes concernebat, con-
cessa tantum fuit quoad novalia, quæ
propriis manibus, aut sumptibus ex-
colebant, & ad nutrimenta animalium
suorum sive pascua, ac hortos) & ad-
huc amplius per c. Nuper 34. h. l. ubi
decrevit Innocentius III. in Concilio
generali Lateranensi, ut religiosi im-
posterum de bonis & prædiis, quæ post
dictum Concilium acquisiverunt, et-
iamsi propriis manibus aut sumptibus ex-
colant, decimas solvant illis Ecclesiis,
quibus solvi ex talibus prædiis decimæ
debebant, antequam ad religiosos prædia
talia pervenerint, nisi aliter cum ipsis
Ecclesiis componant (tum ut ne occa-
sione privilegiorum nimium graventur
Ecclesiæ parochiales, tum ut Ecclesia-
rum Prælati & Rectores promptiores
sint ad jura religiosorum defendenda
contra violatores) etiamsi ea prædia pro
dote & fundatione seu sustentatione mo-
nasterij aut Ecclesiæ sint assignata, cum
enim talia acquisita cum suo onere trans-
eant, & prius, antequam ad monaste-
rium devenerint, onus decimarum ha-
buerint, consequenter mirum non est,
si cum onere hoc suo ad religiosos tran-
siverint, si aliunde privilegiati non sint.
Sicuti tamen hoc c. Nuper non exten-
dit se ad novalia, quæ post Concilium
Lateranense suis laboribus aut sumptibus
excoluntur religiosi, ob odiosam restric-
tionem, quæ nullam de novalibus men-
tionem facit & consequenter, non ob-

stante *c. Nuper*. immunes sunt religiosi vi capituli ex parte: à solvendis decimis ex novalibus, suis laboribus, aut sumptibus post Lateranense etiam excultis, ita constitutioni illi in *sis. capit. Nuper factæ*, non derogatur per concessa postmodum religiosi privilegia, nisi per clausulam specialem, derogantem omni contrariæ constitutioni, sub expressis verbis, in Concilio etiam generali facta, ob defectum scilicet intentionis in concedente privilegium, prout passim docetur de constitutionibus in Generali aliquo Concilio factis: & hinc si hodie concedatur religioso ordini privilegium immunitatis à solvendis decimis, absque speciali derogatione *c. Nuper*. extendit quidem se tale privilegium, ut de prædiis non teneantur solvere decimas hi religiosi, si, antequam ad illos talia prædia devenerunt, nullæ ex illis solutæ fuerunt decimæ, non tamen extendit se ad prædia, ex quibus decimæ solutæ fuerunt, antequam ad religiosos prædia talia devenerunt: si verò in concessione immunitatis hujus expressè derogeretur *c. Nuper*, vel omni contrariæ constitutioni, in Concilio Generali etiam factæ, immunes erunt religiosi tales à dandis decimis, etiam si prius, quam ad illos talia prædia devenerunt, decimæ ex illis solutæ fuerunt.

§. V.

De interpretatione privilegij exemptionis à decimis solvendis.

PRimum privilegium, quo à Sede Apostolica aliqui in genere exemptuntur à solvendis decimis, intelligi non debet de prædiis conductitiis, prout sumitur ex

c. Dilecti 8. h. t. quia privilegium Principis, quatenus cedit in alterius præjudicium, strictè interpretari oportet, ne grave damnum inferatur tertio, et graviter nocere non intendit, qui privilegium concedit, Pontifex.

Non extendit se Privilegium hoc immunitatis, ad agros v. g. & fundos, quos alii excolendos in Emphyteusio v. g. aliter propriè elocant, quod etiam decimæ solvi debeant à colonis v. g. prout ex *c. Licet* 11. h. t. & ex *Clementis eodem* tum ob rationem paulo antedictam, tum quòd verba privilegij pleneque tantum eximant à decimis solvendis ex prædijs, quæ propriis laboribus, aut sumptibus excolunt, quorum natura sit in casu hoc: si tamen privilegium esset reale, & diceret, *eximi prædiorum talium ab onere solvendarum decimarum*, tum in tali casu etiam elocata ab his religiosi prædia gauderent concessâ immunitate, cum prædia etiam elocata sub dominio talium religiosorum manerent.

Tertio privilegium talis exemptionis, quamvis ex parte eorum, quibus dicitur tale privilegium, favorabile esse potest, quatenus scilicet favet religioni absolute tamen odiosum potest esse, & consequenter strictè interpretandum, tum quia juri communi derogat, tum quia cedit in præjudicium tertij, Ecclesiarum scilicet Parochialium, parochiarum &c. & hinc id ita intelligendum est, ut ultra verborum propriam, & usitam significationem, extendi non debeat, etiam ob majoritatem rationis, & si nulla exceptio aut limitatio apponitur, omnia quidem comprehendat, si usitata signifi-

Ratio exigit, & nullæ conjecturæ de
strictiore præsumendâ privilegium con-
cedentis mente, aut contradiccionis, seu
absurdi devitandi necessitas, &c. urgeat,
uti colligitur ex *c. Ad audientiam 12.*
h. t.

§. VI.

*Quibus modis privilegium non
solvendi decimas amittatur?*

TRibus potissimum modis hoc privi-
legium amitti censetur,

Primo, si privilegium tale progressu
temporis in grave præjudicium Ecclesiæ
Parochialis cedat, vel eorum, ad quos
aliâs tales decimæ pertinerent, ita ut
scandalum, & querelæ justæ inde orian-
tur; in tali enim casu cessat, aut revocari
debet tale privilegium, uti sumitur ex
c. Suggestum 9. h. t. cum non sit intentio
concedentis tale privilegium immunitatis
à solvendis decimis, in grave præjudicium
alterius Ecclesiæ illud concedere.

Secundò amittitur hoc privilegium
immunitatis per non usum, sive usum
contrarium quadraginta annis de jure
novo continuatum, si scilicet per tantum
temporis spatium decimæ à privilegiatis
solutæ sint, intra hoc enim tempus præ-
scribi potest obligatio etiam contra Ec-
clesias.

Tertiò amittitur hoc privilegium per
transactionem, seu compositionem inter
partes post obtentum privilegium fa-
ctam, uti colligitur ex *cap. 8. § 9. h. t.*
(cum per talem conventionem fieri vi-
deatur privilegii renunciatio) & per alie-
nationem prædiorum, quæ ratione privi-
legii religiosi v. g. concessi exempta
erant, ad onere decimarum, cum per

talem alienationem jam non sub privile-
giatis, quibus principaliter immunitas à
solvendis decimis ex hoc prædio suo con-
cessa est, maneat prædium tale, sed
transeat ad dominum non privilegia-
tum.

S E C T I O IV.

*De personis & Ecclesiis,
quibus pendenda sunt decima,
& tempore ac loco, quo sunt
solvenda.*

§. I.

*Quibus personis & Ecclesiis decimæ
sunt solvenda.*

DE jure communi Canonico Paro-
chis, sive Rectoribus Ecclesiarum
Parochialium decimæ ex fructibus præ-
diorum, quæ intra fines cujuscunque
sita sunt, integræ solvendæ sunt, ut con-
stat ex *c. Cum contingat 29. & ex c. Cum
in tua 30. h. t.* ita ut fundatam in jure in-
tentionem pro se habeat Parochus, in
ordine ad decimas, contra quemcunque
possessorem juris decimandi, cui jus im-
munitatis probandæ incumbit, cum ex
primæva decimarum institutione jus de-
cimandi annexum sit curæ animarum.
Negari tamen non potest, quin aliis
etiam sæpe Clericis, Præpositis v. g. De-
canis, Canonicis, vel aliis beneficiatis,
secundùm portionem, quæ eorum digni-
tatis, beneficiis, &c. applicatæ sunt, jus
decimandi competat (uti colligitur etiam
ex *c. Ex parte 21. h. t.*) postquam aucto-
ritate Ecclesiæ redditus cujuscunque
Parochiæ in plura beneficia sunt divisi;
cum